

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Novæ Observationes Et Additiones Ad A. R. P. D. Bartholomæi Gavanti Congreg. Cleric. Regul. S. Pauli ac Sac. Rit. Congregat. Consultoris Commentaria In Rubricas Missalis Et Breviarii Romani

Adjectis Summorum Pontificum & Sac. Rit. Congreg. Decretis usque ad
præsens emanatis

Complectens omnia Gavanti Commentaria in Rubricas Breviarii - Cum
Indicibus Decretorum, Rerum atque Verborum notabilium

Merati, Gaetano Maria

Augustæ Vindellicorum, 1740

VD18 10783695-002

De Kalendario. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39775

Novæ Observationes & Additiones ad Gavanti

Cap. V. De Calendario.

I. Gavant, pag. 15. col. 1. n. 1. *Kalendarium à Kalendis dictum est &c.* Calendarium est vox Latina, deducta nempe à Kalendis, ut optime notat Gavantus, & nihil aliud est, quam mensium, dierumque, ex quibus annus constat, ac unà Festorum coordinatio, immò non modò Festorum, sed aliorum etiam similium, quæ possunt dici dierum adjuncta; quoniam pleraque alia sunt, quæ Calendariis plerisque adscribunt, siquidem præter inscripta Civili, & Calendario Ecclesiastico præter Festa adnotata, interdum addita leguntur eventa quæpiam illustriora, ut prælia, triumphi, inaugurations, inter-dum solis, Lunæque ingressus in signa Zodiacy, ortus, occasusque stellarum fixarum, aspectus luminarium, stellarumque errantium, prætereaque æstus, algores, pluvia, fulgura, venti, & alia, quæ Astrologi arantur.

Divisum Calendarium in Civile, & Ecclesiasticum, quia adsunt Calendaria purè prophana, in quibus non habetur nisi coordinatio dierum, hebdomadum, mensium, &c. ex quibus annus constat; Hujusmodi Calendarium civile (cùm nihil ferè Ecclesiastici admixtum habeat) appellarem illud, quod doctissime concinnatum fuit à Domino Blondello Regio Professore Mathematico Regiæ Academiæ Parisiensis Gallicè exarato, & impresso Anno 1684. Calendarium verò Ecclesiasticum continet Sacrorum Festorum tum mobilium, tum immobilium coordinationem, & deinde aureum numerum, literas Dominicales, Epacta, & denique Calendas, nonas, atque idus mensium, & alia hujusmodi exhibet.

Præter hujusmodi Tabellas, quas Calendaria Ecclesiastica nuncupamus, antiquitus reperiebantur etiam Laterculi, quo nomine

Gavant. Rubr. Brev.

indigitabantur Tabellæ illæ, in quibus adnotabantur Festa mobilia, ut sunt illa in Brevariario apposita. Sic Sanctum Pascha secundum Laterculum Victoris ab omnibus Sacerdotibus, ut uno tempore celebretur, habetur in Concilio Aurelianensi 4. can. 1. diversa enim observantia Laterculorum Paschalis Festivitatibus interdum errorem parurit, ait Concilium Toletanum 4. can. 4. apud Tertullianum verò Laterculus significat etiam Tabellam, in qua Magistratus notabantur, ut notat Macrius verbo *Laterculus*.

Veteres pro eodem habuisse videntur Martyrologia, Fastos, & Calendaria. Verùm quid discriminis sit inter hæc, docet Henricus Valesius in sua eruditissima dissertatione super Martyrologio, quod edidit Rosuvvedus, & in hac asserit, nobiliores Ecclesias suos semper Fastos habuisse, in quibus & Episcoporum nomina, & Martyrum, qui apud ipsas Martyrium subierunt, Natales dies descripti habebantur, de quo profecto dubitandum non est. Laudatus Valesius contendit, Calendaria in hoc differre à Martyrologiis, quòd singulæ Ecclesiæ sua habuere particularia Calendaria, in quibus digesta erant nomina Episcoporum, & Martyrum, diesque notati, quibus memoria eorum anniversario cultu celebraretur; Martyrologia verò non unius loci propria, sed totius Ecclesiæ fuere communia, quippe quæ totius orbis Martyres, Confessoresque generaliter obtinerent; sed melius mihi aridet Valesius in sequenti discrimine, quod assignat inter Martyrologia, & Calendaria, nimirum, quòd in Calendariis nomen Urbis, in qua Martyr passus est, & species Martyrii, quod sibi, nunquam describitur, in Martyrologio verò nomina singularium Urbium, & Oppidorum consignantur, & tormenta,

D

quæ

quæ pertulit Martyr, describuntur, cæterum negari nequit, quin singulæ Ecclesiæ nobiliores, sicut singularia Calendaria, sic etiam singularia Martyrologia habuerint, sed verissimum est, quod ex pluribus Calendariis, seu particularibus Martyrologiis unum compositum fuit universale Martyrologium omnium Ecclesiarum.

Inter Calendaria Ecclesiastica antiqua celebriora sunt illa, quæ edita sunt à nonnullis recentibus Auctoribus, inter quos primum locum sibi vendicat Johannes Fronto, Gallus, Canonicus Regularis Monasterii S. Genovesæ, qui anno 1652. Parisiis evulgavit Calendarium Romanum nongentis annis antiquius, & eruditissimis notis illustravit. Idem Calendarium recensum fuit Amburgi anno 1720. additis Epistolis, & dissertationibus Ecclesiasticis ejusdem Johannis Frontonis. Denique idem Calendarium prelo Veronensi iterum consignatum fuit anno 1733. in qua editione adjectæ sunt variantes Lectiones, atque emendationes Calendarii Romani ex alio vetustiori M. SS. Charnotensi per V. Card. Thomasiæ excerptæ, & cum ejus autographo collatæ.

Prædicto Calendario Romano aliud antiquius edidit Egidius Buecherius, quod etiam edidit Theodoricus Ruinart in calce ad Acta SS. Martyrum.

Antiquum Corbejense Calendarium publici juris fecit Edmundus Martene in Thesauro Anecd. tom. 3. pag. 1597. Rursus Vetustissimum Carthagenense Calendarium in lucem emisit doctissimus Mabilionius tom. 3. Analectorum, quod etiam editum fuit à Theodorico Ruinart. In Spicilegio Dacheciano nonnulla pariter reperiuntur edita vetusta Calendaria.

Recentissimè autem Calendarium mediævi, præcipuè Germanicum, in quo obscu-

riora mensium, dierum, Fæstorum, atque temporum nomina ex antiquis monumentis, tam editis, quam M. SS. eruuntur, atque illustrantur, in lucem emisit Christianus Gotlob Lipsiæ anno 1729. sed cautè legendum, quia prædictus Auctor Lutheranis erroribus infectus apparet.

Denique præterire non debeo mentionem facere celeberrimi Calendarii Gregoriani à clarissimo, & doctissimo viro Clavio, Bambergensi, Societatis Jesu, regnante Gregorio XIII. correcti, & emendati, typisque Romanis in fol. traditi anno 1603.

II. Gav. pag. 15. col. 2. n. 2. *De Fæstis in Calendario descriptis &c.*) Inherentes nostro Gavanto de Fæstis descriptis in nostro Calendario Romano quando, & quò ritu fuerint adscripta, & in proprio de tempore, & in proprio de Sanctis, adjiciemus omnia ea, quæ post Gavantum evenere, allegando Decreta post ipsum edita, & examinando recentium Auctorum doctrinas, atque sententias.

III. Gav. pag. 15. col. 2. n. 3. *In calce hujus operis, dante Deo, dabimus pleniorè, & emendatiorè &c.*) Ediderat Gavantus Bononiæ 1625. Ordinem divini Officii perpetuum, & quàm brevissimum, quem in calce hujus sui Thesauri pleniorè, & emendatiorè promiserat, sed variis curis, & laboribus distentus, nunquam edere potuit; nostris novis Additionibus, & observationibus adjicitur etiam hic ordo perpetuus divini Officii plenissimus, & emendatus, qui confectus fuit, me Consulente, & urgente, à D. Dominico Luchini, Sacerdote Pisarensi, in Sacris Ritibus, & rebus Mathematicis peritissimo, qui quidem ordo constituet secundam partem hujus II. Tomi nostr. Observat. & Addit.

